

ВІДГУК

офіційного опонента **Комського Марка Петровича**
на дисертацію **Стебловського Дмитра Валерійовича**
«Клініко-морфологічне та біомеханічне обґрунтування методик підйому та мобілізації шкірно-жирових клаптів у соскоподібній ділянці»,
подану до захисту в спеціалізовану вчену раду
Д 44.601.01 при Вищому державному навчальному закладі України
«Українська медична стоматологічна академія» МОЗ України
на здобуття наукового ступеня кандидата медичних наук
за спеціальністю 14.01.22 – стоматологія

Актуальність обраної теми дисертації. Розвиток естетичних операцій за останній час дозволили накопичити великий клінічний досвід та виявити проблеми даної спрямованості пластичної хірургії, які потребують аналізу та вирішення. При виконанні подібних операцій хірурги здебільшого керуються власним досвідом, що призводить до збільшення кількості післяопераційних ускладнень.

Натепер досвід сучасної естетичної хірургії обличчя та усунення капловухості потребує деталізації з метою оптимізації методик підйому і мобілізації шкірно-жирових клаптів у межах тієї або іншої ділянки та глибини їх відшарування. Особливо це стосується соскоподібної ділянки, в якій проводяться основні етапи нижньої ритидектомії та косметичної отоластики. Інтерес вчених зумовлений зростанням кількості пацієнтів, яким показано оперативне усунення інволюційного птозу, капловухості та еволюцією сучасних хірургічних технологій.

Для того, щоб досягнути оптимального результату виконання косметичної отоластики та нижньої ритидектомії, та звести до мінімуму утворення післяопераційних ускладнень, недостатньо мануальних навичок хірурга, потрібно досконало знати морфофункціональні особливості пошарової будови топографоанатомічних ділянок в яких проводиться хірургічне втручання, з визначенням біомеханічних та морфологічних властивостей шкіри.

Зв'язок теми дисертації з державними чи галузевими науковими програмами. Дисертаційна робота виконана на кафедрі хірургічної стоматології та щелепно-лицевої хірургії з реконструктивною та пластичною хірургією голови та шиї вищого державного навчального закладу „Українська медична стоматологічна академія“ і є фрагментом ініціативної комплексної теми "Алгоритми хірургічного та консервативного лікування хворих, що мають косметичні дефекти тканин щелепно-лицевої ділянки, інволюційний птоз шкіри обличчя та шиї, больові синдроми обличчя та профілактика утворення патологічних рубцевозмінених тканин" (0114 U 001910).

Наукова новизна. На підставі проведених комплексних біомеханічних досліджень соскоподібної ділянки отримано дані щодо значень пластичної деформації шкірно-жирових клаптів цієї ділянки, які на етапі планування пластичних та реконструктивних операцій дозволять визначити межі їх відшарування, а також особливості підйому та мобілізації.

Створено математичну модель при напруженому стані шкіри соскоподібної ділянки та її релаксації на етапі планування оперативних втручань. На основі отриманих даних розроблена стандартизаційна таблиця, щодо меж пластичної деформації шкіри у соскоподібній ділянці, яка надасть можливість у цифровому вигляді визначати по даним довжини зміщення або кута ротації шкірно-жирових клаптів в залежності від характеру дефекту та конкретного пацієнта.

Отримано дані щодо особливостей будови соскоподібної ділянки, залежності товщини епідермісу, дерми, підшкірно-жирової клітковини та розмірів структурних елементів шкіри на різних етапах її деформації, які дозволять на етапі планування пластичних та реконструктивних операцій, визначитися з цифровими показниками щодо глибини відшарування та кількості шкіри, яка висікається.

Визначено кількісні та якісні показники оптимальних результатів нижньої рідідектомії та косметичної отоластики, можливих ускладнень, розроблений алгоритм їх планування та техніки виконання із систематизуванням даних щодо показань та методик проведення подібних операцій на голові та шиї.

Теоретичне значення результатів дослідження. У дисертаційній роботі наведено нове вирішення актуального завдання хірургічної стоматології – удосконалення методики нижньої ритидектомії та косметичної отопластики з урахуванням біомеханічних особливостей соскоподібної ділянки.

Практичне значення результатів дослідження. Результати дослідження Д.В. Стебловського стосовно морфофункціональних особливостей будови соскоподібної ділянки доповнюють сучасні уявлення про її пошарову будову на різних етапах деформації.

Отримані дані дозволяють на етапі планування косметичної отопластики та нижньої ритидектомії у цифровому вигляді визначитися по даним щодо довжини зміщення або кута ротації шкірно-жирових клаптів.

Результати дослідження можуть бути використані на кафедрах анатомії людини, оперативної хірургії та топографічної анатомії, патоморфології, гістології, цитології та ембріології, а також на кафедрах хірургічного профілю.

Ступінь обґрунтованості та вірогідність положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації. Наукові положення, висновки і рекомендації, сформульовані у дисертації є вірогідними, оскільки базуються на аналізі одержаних результатів з використанням достатнього за обсягом морфологічного матеріалу – 40 гістотопографічних препаратів м'яких тканин соскоподібної ділянки, та клінічних спостережень – об'єктами дослідження було 60 хворих з капловухістю та інволюційним птозом нижньої зони обличчя. Дослідження проведені згідно з методичними рекомендаціями «Дотримання етичних та законодавчих норм і вимог при виконанні наукових морфологічних досліджень». Дослідження проведено адекватними і сучасними методами, зокрема, макро-мікропрепарування, гістологічні, методи варіаційної статистики, біомеханічні, та статистична обробка даних.

На підставі застосування комплексу морфологічних методів дослідження здобувачем розроблені та впроваджені в практичну діяльність модернізовані методики нижньої ритидектомії та косметичної отопластики з урахуванням біомеханічних особливостей шкіри соскоподібної ділянки.

Основні положення дисертації опубліковані в 25 наукових працях: із них 11 наукових статей у фахових журналах України (1 стаття в журналі, що цитується у міжнародній наукометричній базі даних Scopus), 12 тез у матеріалах конференцій. Отримано 2 деклараційних патенти України на корисну модель. Результати досліджень широко оприлюднені на різноманітних наукових форумах України.

Повнота викладу матеріалів дисертації в опублікованих працях і авторефераті. Робота побудована в класичному стилі і викладена на 164 сторінках. Складається із вступу, огляду літератури, розділу „Матеріал і методи дослідження”, трьох розділів власних досліджень, аналізу та узагальнення результатів досліджень, висновків, практичних рекомендацій, списку використаних джерел літератури.

Робота документована 48 рисунками належної якості (мікро- та макروفотografії, схеми), що є виявом способу ілюстративного підтвердження одержаних результатів в анатомічному дослідженні. Одержані результати об'єктивізовані кількісними методами дослідження (28 таблиць). Результати власних і відомих досліджень проаналізовані та узагальнені автором досить кваліфіковано.

Висновки дисертації відповідають меті і завданням дослідження, повністю випливають з результатів власних досліджень та узагальнення відомих, об'єктивно аргументовані і мають важливе науково-практичне значення.

Список використаних джерел літератури складено за порядком їх посилення в тексті дисертації, містить 164 джерела.

Автореферат відповідає змісту дисертації і оформлений згідно вимог МОН України.

Оцінка змісту дисертації.

Вступ. У вступі здобувач акцентував увагу на можливості виникнення післяопераційних ускладнень, що пов'язані з підйомом та мобілізацією шкірно-жирового клаптя при проведенні нижньої ритидектомії та косметичної отопластики, що є актуальним. На думку дисертанта вони зумовлені відсутністю досліджень морфофункціональних особливостей шкірно-жирових

клаптів соскоподібної ділянки, та біомеханічних досліджень на різних етапах розтягнення клаптя. Здобувачем обґрунтована актуальність дослідження, сформульовані мета та завдання, наукова новизна та практичне значення роботи.

Зауважень немає.

Розділ 1 . Огляд літератури. Проведений аналіз літературних джерел викладено на 21 сторінці печатного тексту. Автором описаний історичний розвиток досліджуваної проблеми. Детально описана анатомо-топографічна будова м'яких тканин соскоподібної ділянки. Звернена увага на сучасні погляди існуючої проблеми. Опрацьовані дані літературних джерел підтвердили необхідність проведення вказаних досліджень, та дозволили зробити висновок про необхідність вдосконалення класичної методики нижньої ритидектомії та косметичної отоластики.

Зауваження. Розділ доцільно розділити 4 підрозділи, в першому викласти дані про особливості анатомії соскоподібної ділянки, в другому – особливості біомеханіки шкірно-жирових клаптів, в третьому – описати існуючі методи проведення косметичної отоластики, а в четвертому нижньої ритидектомії та їх недоліки.

Розділ 2. «Об'єкти та методи дослідження». Розділ викладено на 8 сторінках печатного тексту, складається з 4 підрозділів де описані методики проведених клінічних, біомеханічних та функціональних досліджень. Останній підрозділ присвячений статистичним методам дослідження. Об'єктами клінічних досліджень було обрано 60 пацієнтів з інволюційним птозом обличчя та капловухістю, що потребували хірургічної корекції, що складала чотири групи. Першій групі, що налічувала 15 пацієнтів проводилася нижня ритидектомія за класичною методикою, а другій, що налічувала 15 осіб – за модифікованою. В третій групі, що налічувала 15 пацієнтів проводилася косметична отоластика за класичною методикою, а другій, що налічувала 15 осіб – за модифікованою.

Біомеханічні дослідження проводилися на 60 шкірно-жирових клаптях соскоподібної ділянки. Матеріалом для дослідження гістотопографії були 40

шкірно-жирових клаптів соскоподібної ділянки, які отримували після їх хірургічного витинання під час проведення косметичної отопластики і нижньої ритидектомії. Описані в розділі методи дослідження дозволяють автору вирішити поставлені задачі та провести об'єктивну оцінку отриманих результатів.

Зауваження, виявлено граматичні помилки в розділі, які не знижують його цінності.

Розділ 3. «Математичне обґрунтування властивостей шкірно-жирових клаптів соскоподібної ділянки щодо деформації». Розділ викладено на 23 сторінках печатного тексту, складається з 2 підрозділів.

У підрозділі 3.1. описана математична модель деформації та релаксації шкірно-жирових клаптів соскоподібної ділянки та визначені оптимальні вектори розтягувальних зусиль, прикладених до клаптя шкіри при проведенні косметичної отопластики.

У підрозділі 3.2. описана математична модель деформації та релаксації шкірно-жирових клаптів соскоподібної ділянки та визначені оптимальні вектори розтягувальних зусиль, прикладених до клаптя шкіри при проведенні нижньої ритидектомії.

Дисертантом обґрунтовано фізичні властивості шкірно-жирових клаптів соскоподібної ділянки щодо розтягнення і межі їх деформації в при проведенні нижньої ритидектомії та косметичної отопластики. Також визначено оптимальні показники натягнення шкірно-жирових клаптів у чотирьох точках при кожному оперативному втручанні та створено математичні моделі, які детально описують цифрові параметри їх деформації та релаксації.

Зауваження. На наш погляд, розділ перенасичен математичними розрахунками та формулами.

Розділ 4. «Особливості будови шкіри соскоподібної ділянки на етапах її деформації». Розділ викладено на 28 сторінках печатного тексту, складається з 7 підрозділів.

У підрозділі 4.1. описана будова інтактної шкіри соскоподібної ділянки. У підрозділі 4.2. особливості будови шкіри соскоподібної ділянки на етапах її

деформації. У підрозділах 4.2.1. – 4.2.5. особливості гістотопографії шкірно-жирових клаптів при розтягненні в межах 5 мм, 10 мм, 15 мм., 20 мм., 25 мм. відповідно.

Дисертантом зроблено висновок, щодо гістотопографічної будови шкірно-жирових соскоподібної ділянки при їх деформації на відповідну довжину. Розділ гарно ілюстрований.

Зауважень немає.

Розділ 5. «Динаміка клінічних змін у мобілізованих шкірно-жирових клаптях при проведенні косметичної отопластики і нижньої ритидектомії». Розділ викладено на 32 сторінках печатного тексту, складається з 12 підрозділів.

У підрозділі 5.1. описані особливості підйому і мобілізації шкірно-жирових клаптів соскоподібної ділянки при проведенні косметичної отопластики. У підрозділах 5.1.1. та 5.1.2. відповідно акцентується увага та вищевказаному оперативному втручанні при класичній методиці та з урахуванням біомеханіки шкіри.

У підрозділі 5.2., 5.2.1., 5.2.2. описані особливості підйому і мобілізації шкірно-жирових клаптів соскоподібної ділянки при проведенні нижньої ритидектомії за класичною методикою та з урахуванням біомеханіки шкіри.

Підрозділи 5.3., 5.3.1, 5.3.2., 5.4., 5.4.1., 5.4.2. присвячені динаміці клінічних змін у мобілізованих клаптях і післяопераційні результати при проведенні косметичної отопластики та нижньої ритидектомії та класичними методиками та з урахуванням біомеханіки шкіри.

Розділ проілюстровано таблицями та схемами, містить витяг з історії хвороби, що супроводжується до-, інтра- та післяопераційними фото.

Зауваження. Зустрічаються поодинокі орфографічні та стилістичні помилки, невдалі вислови. Рекомендуємо додати фото оперативних втручань.

Розділ 6. «Аналіз та узагальнення результатів дослідження». Розділ викладено на 20 сторінках печатного тексту.

У розділі автор акцентує увагу на методичних та методологічних особливостях виконання дисертації наводить ретельний аналіз результатів. Він

є узагальненням проведених досліджень. Розділ ілюстрований графіками та діаграмами.

Дисертаційна робота містить п'ять висновків, що відповідають поставленим задачам, та три практичні рекомендації, що дозволяють лікареві вдосконалити методику проведення нижньої ритидектомії та косметичної отопластики у своїй практиці.

Автореферат написаний відповідно вимог, містить всі необхідні розділи. Зроблені зауваження, побажання не мають принципового характеру й не знижують загальне позитивне враження про роботу.

В ході обговорення результатів до автора виникли наступні запитання:

1. Чому Вами не було розділено хворих за віком та гендерними ознаками?
2. Чи були у Вашій роботі ускладнення під час і після проведення оперативних втручань?

Заключення. Дисертаційна робота за своєю актуальністю, науковою новизною результатів дослідження, їх теоретичним та практичним значенням відповідає пункту 11 Порядку присудження наукових ступенів, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 24.07.2013 № 567 (із змінами, внесеними згідно з Постановою Кабінету Міністрів України № 656 від 19.08.2015 і № 1159 від 30.12.2015р.), а її автор заслуговує присудження наукового ступеня кандидата медичних наук за спеціальністю 14.01.22 – стоматологія.

Офіційний опонент

Завідувач циклом хірургічної стоматології

Дніпропетровського інституту традиційної

та нетрадиційної медицини МОЗ України,

доктор медичних наук, професор

М.П. Комський

Гіднос завідувача
д. мед. н., професора
Нагайчук В.К.

(Handwritten signature)
М.П. Комський
(д.о. Дуремко)